

Урок 4

Тема. Плани населених пунктів. Практичне використання топографічних карт, планів. Практична робота 2. Читання схем руху транспорту свого міста (обласного центру)

Мета: актуалізувати та розширити знання про плани населених пунктів, схем руху транспорту. Удосконалити практичне використання топографічних карт, планів. Розвивати просторове уявлення, логічне мислення, картографічну та математичну компетентність. Виховувати відповідальність, акуратність

Тип уроку: удосконалення вмінь, навичок.

Обладнання: підручник, атлас, топографічні карти, схеми руху транспорту

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності

Знайомство з метою та завданням уроку

III. Актуалізація опорних знань, вмінь і навичок учнів

Методичний прийом «Мозковий штурм»

Поміркуйте, що допоможе вам швидше знайти дорогу до школи, музею, театру, бібліотеки або визначити потрібну зупинку, коли ви перебуваєте в транспорті.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. ПЛАНИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ.

Прийом «Робота з підручником»

Знайдіть визначення поняття «план». Розгляньте план міста Черкас (мал. 17) й укажіть, як на ньому відображено особливості розбудови цього населеного пункту.

Пояснення вчителя. Пересічній людині потрібні плани міст для того, щоб орієнтуватися на місцевості. За їх допомогою можна безпомилково знайти вулицю, потрібний будинок, цікавий об'єкт. Можна скласти маршрут подорожі чи екскурсії. Планами місцевості користуються представники різних професій. Під час будівництва нового міста архітектори позначають на них місця, де розташувати вулиці, будинки, парки тощо. Геологи визначають за ними маршрут пошуку корисних копалин, а також можуть позначати розвідані родовища. Військові використовують плани місцевості у своїй діяльності під час навчань і ведення бойових дій тощо. Нині в Україні триває оновлення планів населених пунктів

2. ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН.

Прийом «Практичність теорії»

Використовуючи підручник, атлас, запишіть які плани складають у масштабах 1: 5000, 1:2000, 1:1000

У масштабі 1:5000 складають генеральні плани й проекти великих і середніх міст, схеми розміщення в них житлових і промислових кварталів.

Вони є основою для складання топографічних і спеціалізованих планів і карт більш дрібного масштабу. Генеральні плани малих міст, селищ міського типу й сільських населених пунктів створюють у масштабі 1:2000.

Плани такого масштабу використовують для ведення лісового господарства, проектування автомобільних доріг, залізниць, трубопроводів, переходів через великі річки тощо.

Топографічні плани, що виконані в масштабі 1:1000, призначені для складання проектів одноповерхової забудови й озеленення територій.

3. ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТОПОГРАФІЧНИХ КАРТ, ПЛАНІВ.

Пояснення вчителя.

Топографічна карта є важливим засобом вирішення практичних завдань. На ній можна визначити географічне положення, лінійні розміри та площі об'єктів, виміряти відстані між ними, визначити абсолютні висоти точок і перевищення між ними, обчислити ухил схилів. У картографії на основі топографічних карт складають різноманітні тематичні карти, що дозволяє виявити просторові закономірності об'єкта дослідження. Без детального вивчення місцевості не обійтися у військовій справі. За допомогою топографічних карт визначають положення природних, господарських, військових об'єктів, прокладають напрямки руху військової техніки тощо. Топографічні карти використовують у навчанні як наочний засіб для формування просторового мислення. Для успіху мандрівки потрібно уявляти маршрут і дотримуватися його. Для туристичної подорожі можна скористатися маршрутом, що його розробили досвідчені туристи. А можна спробувати розробити оптимальний маршрут подорожі самотужки, урахувавши особливості рельєфу місцевості, висоти точок, відстані між ними. Під час мандрівки зручно послуговуватися навігатором. Навігатор може «провести» туриста за попередньо накресленим власноруч маршрутом і допомогти повернутися. Він «підкаже», як не прогавити потрібний поворот, стежку, не забути залишений вантаж (за умови попереднього внесення їх у пам'ять пристрою). Він дає змогу визначити й сторони горизонту, й азимут, і відстань до потрібного об'єкта, виміряти площу території й навіть установити швидкість вашого руху. Проте електронних пристроїв може не бути під руками (вони залежать від джерел електроживлення, а під час тривалих подорожей техніка може вийти з ладу), а також потрібне надійне прийняття приладом сигналу. Ось чому важливо вміти користуватися топокартою, планом, схемою й орієнтуватися на місцевості за допомогою компаса. Уміти орієнтуватися означає: визначати сторони горизонту, розпізнавати на місцевості рельєф, установлювати своє місцезнаходження і шлях прямування.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

Прийом «Практичність теорії»

Практична робота 2.

Тема: Читання схем руху транспорту свого міста (обласного центру)

1. Завантажте офіційну схему руху міського транспорту свого міста, або обласного центру.
2. Прокладіть найшвидший маршрут від своєї школи до міської обласної державної адміністрації громадянськими видами міського

транспорту.

3. Нанесіть на контурну карту свого міста / обласного центру відрізки вулиць, по яких рухаються всі види громадського міського транспорту вашого населеного пункту.

4. Зробіть обґрунтований висновок про розвиток у просторі цих видів транспорту в місті. Які мікрорайони населеного пункту мають найкраще розвинену транспортну інфраструктуру? Які чинники на це вплинули? Запропонуйте заходи щодо поліпшення розвитку транспортної мережі міста.

VI. Підсумки уроку

План — зменшене зображення невеликої території, виконане без урахування кривизни Землі за допомогою умовних позначень.

Генеральний план — найважливіший документ у сфері містобудування, який визначає розвиток міста на 15-20 років (напрями розвитку, планування, забудови, функціональне використання територій населеного пункту).

Генеральні плани великих і середніх міст складають у масштабі 1 : 5000; малих міст, селищ міського типу й сільських населених пунктів — у масштабі 1 : 2000; топографічні плани з масштабом 1 : 1000 призначені для проектування одноповерхової забудови й озеленення територій.

Топографічні карти мають широке застосування. Їх використовують для вирішення багатьох господарських завдань, як основу для створення тематичних карт, у військовій справі, у навчанні та інших сферах.

VII. Домашнє завдання.

1. Опрацювати параграф 4

2. За допомогою офіційного сайту знайдіть в Інтернеті генеральний план (схему) і вашого обласного центру та визначте принципи розвитку, планування, забудови й іншого функціонального використання території.

Використана література:

1. Гільберг Т. Г. Географія (рівень стандарту) : підручник для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / Гільберг Т. Г, Савчук І. Г, Совенко В. В. — К. : УОВЦ «Оріон», 2019. — 192 с. : іл.

2. Павлюк Н.І. Географія. 11 клас: навч.-метод.посібник. [Текст] / Н.І. Павлюк. — Х. : ВГ «Основа», 2019. — 88 с. : - табл. (Серія «Мій конспект»)

3. Стадник О.Г. Географія 11 клас (рівень стандарту): міні-конспекти уроків до підручника Г.Д. Довгань, О.Г. Стадника. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 48 с.